Milanka Opačić, potpredsjednica Vlade i ministrica socijalne politike i mladih:

Roditelj koji nema za alimentaciju mora je odraditi kroz javne radove

INTERVJU

Mijenjaju se stari zakoni i uvode novosti u resor

Mijenjat ćemo praksu oko posvajanja. Nije dovoljno jednom u tri mjeseca nazvati dijete u domu, to nije roditeljska skrb

RAZGOVARALA **KRISTINA TURČIN**

Socijala je dolaskom Kukuriku koalicije na vlast prvi put dobila svoje ministarstvo, u kojem su konačno objedinjeni svi poslovi socijalne skrbi i obiteljska politika.

Ministrica socijalne politike i mladih te potpredsjednica Vlade Milanka Opačić najavila je sređivanje krajnje zapuštenog sustava te izmjene niza resornih zakona, a posebno pojednostavljivanje i sređivanje područja posvajanja djece.

● Jeste li konačno napravili registar posvojitelja?

- Na žalost nismo jer smo ustanovili da ni osam godina od dobivanja kredita Svjetske banke od 40 milijuna dolara za reformu socijale, sustav nije uspio ni informatizirati, odnosno umrežiti postojeće centre i ustanove te napraviti jedinstvenu bazu podataka. Novac je potrošen, građani će kredit vratiti, a sustav ne funkcionira. Zato u ovom trenutku nije moguće formirati registar, ali ni kontrolu socijalnih naknada. U sljedećih godinu dana na nama je da taj sustav osposobimo te uvedemo potreban red i kontrolu.

Sastanak s ministrom

● Hoćete li mijenjati i Obiteljski zakon koji regulira posvajanje?

- Mijenjat ćemo ga, ali struka će reći treba li ga mijenjati u dijelu o posvajanju. Naime, zakonske odredbe nisu sporne, sporna je praksa. Jedini zakonski dio oko kojega postoje prijepori jesu propisani uvjeti za lišavanje roditeljske skrbi nepodobnih roditelja. Konkretno, da bi dijete moglo biti posvojeno, biološki roditelji moraju biti lišeni roditeljske skrbi.

Za roditelja kojemu je zbog zlostavljanja i zanemarivanja djeteta već oduzeto pravo da živi sa svojim djetetom, pa je dijete smješteno u dom ili udomiteljsku obitelj, Obiteljski zakon propisuje da će mu se trajno oduzeti roditeljska skrb ako 'ne skrbi o djetetu dulje od tri mjeseca'. I to je sporna odredba - točnije, sporna je njezina interpretacija. Naime, u sustavu se uvriježilo mišljenje da se roditelju ne može oduzeti skrb ako jednom u tri mjeseca nazove dom i pita kako je njegovo dijete. I to je često razlog da dijete godine provede u domu jer biološka majka jednom u tri mjeseca nazove!

Ne razumijem kako su zaposleni u sustavu zaključili da je jedan telefonski poziv - skrb o djetetu? Stoga smatram da trebamo hitno ukinuti takvu praksu i držati se zakona i definicije skrbi, a ne nužno mijenjati zakon.

Pravi problem leži u činjenici da centri za socijalnu skrb nedovoljno brzo i nedovoljno često predlažu lišenje roditeljske skrbi, a suci još sporije i rjeđe dovode postupak do kraja. Zbog toga imamo tri tisuće djece u domovima i udomiteljskim obiteljima, a

> U dječjim domovima i udomiteljskim obiteljima imamo 3000 djece, a na godinu ih se posvoji 100

posvojimo ih stotinjak godišnje. Sljedeći tjedan imam sastanak s ministrom pravosuđa Orsatom Miljenićem na kojem ćemo tražiti načine da pokrenemo stvari.

Kazne za nerad

● Hoćete li uvesti osobnu odgovornost i kažnjavanje stručnjaka koji, primjerice, stave spis u ladicu i ne taknu ga dvije godine?

- Apsolutno. To nisu spisi, to su ljudske sudbine. Uvest ćemo kompjutorski nadzor rada kako bi se točno vidjelo tko je kada preuzeo slučaj i kada ga je i kako riješio.

● U kojim ćete dijelovima mijenjati Obiteljski zakon?

- U području zaštite djeteta. Posljednjih se godina kao velik problem uočava poseban vid traumatizacije, pa i zlostavljanja djece, i to kroz konfliktne razvode roditelja. Praksa pokazuje da roditelji u razvodu često ne biraju sredstva da naude jedan drugome, a ucjena djecom je najčešća. Podaci iz Poliklinike za zaštitu djece upozoravaju na dramatičan porast broja djece koja, zbog manipulacije roditelja s kojim žive, uopće ne viđaju drugog roditelja nakon razvoda.

Struka već dulje vrijeme upozorava na to, a moj je prijedlog da se u novi Obiteljski zakon ugrade odredbe koje postoje u zemljama EU o tome da se roditelju koji krši djetetovo pravo na viđanje drugog roditelja može pokrenuti postupak za promjenu odluke o skrbništvu. Naravno, govorimo isključivo o situaciji gdje su oba roditelja pogodna i sposobna brinuti se o djetetu. Uz to, kako bismo dodatno zaštitili dijete tijekom takvih razvoda, analiziramo mogućnost da zakonom propišemo i tzv. dječjeg odvjetnika. Naime, struka smatra da bi i dijete tijekom razvoda moralo imati odvjetnika koji zagovara njegove interese, a ne majčine ili očeve. To je dobra ideja, no moramo detaljno proučiti je li moguće u ovom trenutku uvesti je u praksu.

● Hoćete li poboljšavati i sustav naplate alimentacije?

- Da, osobito u dijelu u kojem roditelji neplatiše tvrde da nemaju prihoda. Uvest ćemo odredbu po kojoj će se alimentacija naplaćivati i iz imovine, a ne samo prihoda. A ako radno sposoban roditelj nema ni prihoda ni imovine, djetetu će alimentaciju isplaćivati država. Budući da se država nema od čega naplatiti pa su tužbe takvih neplatiša neproduktivne, roditelj će vrijednost iznosa alimentacije morati odraditi kroz javne radove ili nešto slično. Tu je ključna uspostava OIB-a jer samo tako možemo provjeriti imovinu građana. Na uspostavi OIB-a radi se užurbano.

Obiteljski centri

● Najavili ste i hitne izmjene Zakona o socijalnoj skrbi koji je novim odredbama i uvođenjem zavoda kao novih subjekata potpuno paralizirao sustav.

- Odmah prvi tjedan osnovali smo radnu skupinu za Zakon o socijalnoj skrbi. Zakon je toliko loš da se ne može popravljati, nego moramo napraviti novi. To, pak, traje pa sad tražimo mogućnost kako da stvari u praksi vratimo na staro, a da sustav radi u skladu sa zakonom.

Svakodnevno primamo malove i molbe ljudi koji rade u centrima da nešto napravimo jer je formiranje zavoda, umjesto uvođenja reda, napravilo dodatnu pomutnju. Sad su se čak i gradovi počeli svađati oko toga gdje će biti sjedište zavoda.

Inače, formiranje zavoda je protivno decentralizaciji koju namjeravamo provesti do proljeća 2013. jer su zavodi nova centralizacija. Formiranjem zavoda počinjena je velika šteta kako državnom proračunu, tako i struci.

● Sustav je i bez zavoda preopterećen i potkapacitiran. Kako ćete to riješiti, s obzirom na zabranu zapošljavanja?

- Namjeravamo potpuno aktivirati i prenamijeniti obiteljske centre koji su osnovani diljem zemlje i odlično su ekipirani. Prema dosadašnjim njihovim ovlastima, jasno je da su potpuno neiskorišteni i nije održivo da u situaciji kad nam samo u Zagrebu nedostaje minimalno 80 stručnjaka u centrima - o Slavoniji da i ne govorim - i dok je na snazi zabrana zapošljavanja, tako dobre ekipe, koje su mali multidisciplinarni timovi, svoje djelovanje ograniče samo na edukacije. Stoga ćemo ih uklopiti u centre za socijalnu skrb ili ćemo im jasno prebaciti dio ovlasti centara, poput posredovanja tijekom razvoda.

Kvalifikacije udomitelja

● Hoćete li mijenjati Zakon o udomiteljstvu?

- Radna skupina za izmjene također se već sastaje. Ključno je da smanjimo zahtjeve prema udomiteljima, osobito kad se radi o stručnoj spremi. Sadašnji zakon zahtijeva da udomitelji imaju barem srednju stručnu spremu, što znači da odmah možemo ukinuti više od 50 posto udomitelja. Posebno je ovakav zahtjev neprovediv kod udomitelja starijih osoba. Imam informacije s terena da je dugogodišnjim udomiteljima već najavljeno oduzimanje licenca! U situaciji u kojoj imamo kronični manjak udomitelja to si ne možemo priuštiti. Naravno da ćemo stimulirati obrazovanje i urbanije udomitelje, ali ne ovakvim rezovima.

> Dramatičan je porast broja djece koja nakon razvoda ne vidaju drugog roditelja. To ćemo mijenjati

Ono što moramo svakako uvesti jest bolja i preciznija stručna podrška te korisnija edukacija. Namjeravamo usko povezati stručnjake iz ustanova i domova socijalne skrbi, koji izvrsno poznaju i konkretnu djecu i načelnu problematiku, s udomiteljskim obiteljima. Ti stručnjaci mogu biti neprocjenjiva pomoć udomiteljima.●

Pad nataliteta Mjera za zaustavljanje negativnog trenda

Uvodimo jeftin najam stanova za mlade obitelji

FOTO HRVOJE POLAN/PIXSELL

● Kako namjeravate zaustaviti negativan populacijski trend?

- Osnova je jednostavna: mladi moraju imati stan i posao da bi se odlučili na dijete. Naš je zadatak pronaći model povoljnog, priuštivog najma stanova za mlade obitelji.

Uz to, reaktivirat ću i projekt dadilja koje ćemo sigurno ozakoniti kao nužnu pomoć zaposlenim roditeljima, ali i to je posao koji je pred nama.

● Hoćete li promijeniti zakon kojim su ukinuta pravobraniteljstva za djecu, invalide i ravnopravnost spolova te su ukalupljeni u Pučko pravobraniteljstvo? Tom su se zakonu usprotivili svi - od nevladinog sektora, preko akademske zajednice do samih pravobraniteljstava.

- Slušat ću struku. Razgovarat ću s pučkim pravobraniteljem Juricom Malčićem i vidjeti što je najbolje rješenje. Važno je dobiti instituciju koja će biti učinkovita u borbi za prava svih građana, a posebno djece i invalida.●

PROFESORI SAVJETUJU: kako se pripremiti za maturu iz engleskog

Ponavljajte riječi i na ispitu pozorno pročitajte pitanja

- Treba učiti tijekom sve četiri godine, a matura je kruna i kraj svega - kaže Melita Jurković, profesorica engleskog jezika u zagrebačkoj IV. gimnaziji.

Iako se čini da do mature ima još dovoljno vremena, profesori složno poručuju: posljednji je čas da se počne s učenjem! Zato Jutarnji list ovaj tjedan objavljuje praktične priručnike sa zadacima i rješenjima koji će pomoći maturantima da uspješno završe srednju školu i što bolje se pripreme za fakultet.

Danas objavljujemo priručnik engleskog jezika, pa smo zamolili neke od srednjoškolskih profesora da učenicima daju savjete o tome na što treba obratiti pozornost prilikom učenja i kako ne ponoviti pogreške koje su njihovi kolege do sada učinili.

S obzirom na to da jezik nije nešto što se može naučiti na brzinu, nego se znanje nadograđuje iz sata u sat, profesori smatraju da će "kampanjci" najteže proći upravo ovaj maturski ispit. Oni koji su četiri godine redovito učili, neće imati većih problema, iako to ne znači da ne moraju ponoviti cjelokupno gradivo kako bi spremno dočekali ispite.

Ubacivanje riječi

- Prošle je godine na maturi bilo pitanje o turizmu, koji se obrađivao u Headwayu. Naravno, ne rade sve škole prema tom udžbeniku, pa se nisu svi jednako snašli u danoj temi. No, pitanja nisu bila detaljna niti teška, pa ih je bez problema mogao riješiti i onaj tko turizam nije učio u školi. U ispitima nema velikih iznenađenja. Potrebno je ponovno proći gradivo sve četiri godine, kako ne bi bilo problema - kaže profesorica Željka Đaković iz zagrebačke II. gimnazije.

Kaže da joj iskustvo pokazuje kako učenici nemaju problema s čitanjem, ali da poteškoće postoje u dijelovima teksta koji zahtijevaju ubacivanje riječi. Osim toga, veliki problem je i gramatika. Osim gramatičkih pitanja, gdje je visoki postotak pogrešaka, problem je i u pisanju eseja, jer se zbog netočnih oblika riječi gube bodovi. Uz to, učenici bi trebali obvezno proći i vježbe pisanja, jer mnoge riječi, s vremenom, posve zaborave.

Profesorica Melita Jurković smatra da se za dio mature u kojem se testira sluša-nje, učenici trebaju stalno pripremati, odnosno na svakom predavanju, a kod pisanja eseja napominje da treba poštovati neka uobičajena pravila tog žanra.

> U eseju se mora napisati jednak broj argumenata za i protiv neke tvrdnje, a u zaključku sažetak te argumentacije i vlastito mišljenje
>
> *profesorica Željka Đaković*
> *II. gimnazija, Zagreb*

- Svi su zadaci prilagođeni za određenu razinu i ne bih mogla neke izdvojiti kao teže ili lakše. Smatram da su podjednako teški ili lagani, ovisno o znanju, i da bi ih se trebalo moći svladati - objašnjava profesorica Jurković. Kaže i kako vidi i posve razumije to da su učenici u vrijeme mature vrlo umorni i pod stresom, radi čega im predlaže da vježbaju moć koncentracije, kako bi

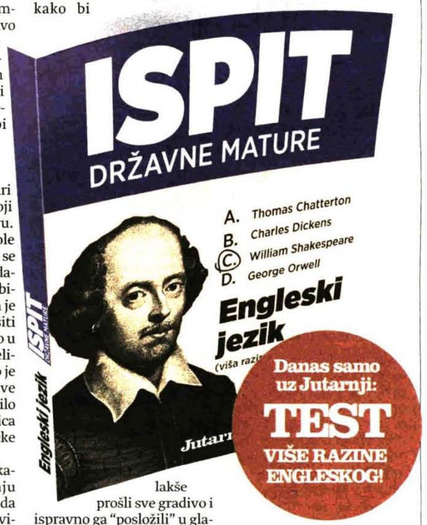

lakše prošli sve gradivo i ispravno ga "posložili" u glavi. S njom se slaže i profesorica Đaković, koja kaže da su najveći problemi upravo u činjenici da učenici upute - zaborave.

Zašto gube bodove?

- Postoje jasne upute kako napisati esej. Mora se napisati jednaki broj argumenata za i protiv neke tvrdnje, a u zaključku se treba sažeti te argumente i iznijeti vlastito mišljenje. No, učenici često iznesu dva razloga za i tri protiv, pritom zaboravljajući da je potreban jednaki broj razloga. Uz to, često u zaključku zaborave napisati bilo što osim svojeg mišljenja. Zato se gubi dosta bodova - kaže profesorica Đaković.

Najveća pogreška je brzina kojom se pročitaju pitanja. Mnogi odlični učenici, koji su izvrsno poznavali jezik, zbog toga su nerijetko griješili i gubili bodove. Upute treba polako i dobro pročitati, ako je potrebno i nekoliko puta, jer je površnost najveći neprijatelj.

Zamke u pitanjima

- Što se gradiva tiče, treba vježbati sve! Iznimno je važno obogatiti rječnik i raditi na jeziku, jer je kvalitetno govorenje jezika razlog radi kojeg se on i uči. Osim toga, treba obratiti pozornost i na zamke u pitanjima, jer učenici često pri prvom čitanju shvate pitanje na jedan način, pa pogrešno zaokruže odgovore. Kod pisanja eseja maturanti ne bi trebali postavljati stvari osobno, ili osuđivati neke pojave o kojima pišu. Što je više moguće treba biti objektivan, zainteresirati čitatelja, temu dobro predstaviti i obraditi... Važno je i argumentirati dobre i loše strane - kaže profesorica Marija Roginić Ravlić, profesorica engleskog jezika u XIII. gimnaziji u Zagrebu. Profesorica smatra kako je potrebno temeljito proći kroz cijelo gradivo, i zato će subotom sa svojim učenicima imati dodatne pripreme za maturu.

- Pripreme mogu pomoći, naravno, no djeca mogu učiti i sama, a profesore pitati ako im nešto nije jasno. Tako će bez problema proći ispite - kaže prof. Đaković.●

Zrinka Korljan

Danas samo uz Jutarnji: TEST VIŠE RAZINE ENGLESKOG!